

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

**EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI
ÜLEMNÕUKOGU JA VALITSUSE
TEATAJA**

10. märts 1978

Nr. 8 (632)

13. aastakäik

SISUKORD

I

95. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus «Seltsimehelike kohtute põhimääruse» ja «Seltsimehelike kohtute ühiskondlike nõukogude põhimääruse» kinnitamise kohta.

I

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIDIUMI SEADLUS

95 «Seltsimehelike kohtute põhimääruse» ja «Seltsimehelike kohtute ühiskondlike nõukogude põhimääruse» kinnitamise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

1. Kinnitada «Seltsimehelike kohtute põhimäärus».
2. Kinnitada «Seltsimehelike kohtute ühiskondlike nõukogude põhimäärus».
3. Tunnistada kehtivuse kaotanuks Eesti NSV seadusandlikud aktid vastavalt lisale.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees **A. VADER**

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär **V. VAHT**

Tallinn, 24. veebruaril 1978.

**Seltsimehelike kohtute
põhimäärus****I. Seltsimehelike kohtute ülesanded ja organiseerimise kord**

§ 1. Seltsimehelikud kohtud on valitavad ühiskondlikud organid, kelle ülesandeks on aktiivselt kaasa aidata kodanike kasvatamisele kommunistliku töössesuhtumise, sotsialistlikku omandisse hoolitseva suhtumise ja sotsialistliku ühiselu reeglite täitmise vaimus, kollektiivsuse ja seltsimeheliku abistamise tunde ning nõukogude inimeste väärikusest ja aust lugupidamise arendamisele. Peamine seltsimehelike kohtute töös on õiguserikkumiste ärahoidmine, inimeste kasvatamine veenmise ja ühiskondliku mõjutamise ning ühiskonnavastaseid tegusid hukkamõistva õhk-konna loomise teel. Seltsimehelikud kohtud omavad kollektiivi usaldust, väljendavad tema tahet ja on vastutavad tema ees.

§ 2. Ettevõtetes, asutustes, organisatsioonides, kõrgemates ja keskeriõppeasutustes moodustatakse seltsimehelikud kohtud tööliste, teenistujate, üliõpilaste või õpilaste üldkoosoleku otsusel.

Seltsimehelikud kohtud kolhoosides, elamu-ekspluatatsiooniroganiatsioonide ja majavalitsuste poolt teenindatavates või tänavakomiteede poolt ühendatavates majades, samuti maa-asulates ja alevites moodustatakse kolhoosiliikmete üldkoosolekute, majade, külade või alevite elanike üldkoosolekute (kokkutulekute) otsusel vastavate rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede nõusolekul.

Suurtes kollektiivides võib seltsimehelikke kohtuid moodustada ettevõtte tsehhides, sovhoosi osakondades, kolhoosi brigaadides ja mõningates teistes allüksustes.

Seltsimehelikke kohtuid võib moodustada kollektiivides, kuhu kuulub vähemalt 50 inimest. Erandjuhtudel võib kõrgemalseisva ametiühinguorgani või vastava kohaliku rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee nõusolekul moodustada seltsimehelikke kohtuid ka vähem kui 50 inimesega kollektiivides.

§ 3. Seltsimehelike kohtute koosseisu võib valida kodanikke, kes oma asjalikkuse ja moraalsete omaduste poolest on võimelised edukalt täitma seltsimehelikele kohtutele seatud ülesandeid. Seltsimeheliku kohtu iga liige on kohustatud ilmutama kõrget distsipliini ja organiseeritust, olema sallimatu õiguserikkumiste ja ühiskonnavastase käitumise suhtes, oma tegevuses rangelt juhinduma seadusest.

§ 4. Kandidaate seltsimeheliku kohtu koosseisu esitavad partei-, ametiühingu-, komsomoli- ja teised ühiskondlikud organisatsioonid, samuti üksikisikud.

Seltsimeheliku kohtu liikmete kandidaatide nimekiri pannakse välja üldiseks tutvumiseks.

§ 5. Seltsimehelikud kohtud valitakse töötajate kollektiivide üldkoosolekutel ja kodanike elukohajärgsetel koosolekutel (kokkutulekutel) lahtisel hääletamisel kaheks aastaks.

Seltsimehelike kohtute valimise koosolekud kutsuvad kokku vastavalt ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalikud komiteed, kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed.

Seltsimeheliku kohtu valimiste päev tehakse aegsasti teatavaks.

Kodanikel, kes võtavad osa seltsimeheliku kohtu valimisest, on õigus avaldada motiveeritud taandus ükskõik millise kandidaadi vastu, samuti esitada uusi kandidaate. Taanduse rahuldamine või tagasilükkamine otsustatakse koosolekust osavõtjate häälteenamusega.

Kohtu koosseisu loetakse valituks isikud, kes on saanud ülejäänud kandidaatide suhtes häälteenamuse ning üle poole koosolekul viibijate hääle arvust.

Kohtu liikmete arvu määrab koosolek, kuid see ei või olla vähem kui viis. Kohtu liikmed valivad endi seast lahtisel hääletamisel seltsimeheliku kohtu esimehe, tema asetäitjad ja kohtu sekretäri.

Seltsimeheliku kohtu esimeest, tema asetäitjaid, sekretäri ja kohtuliikmeid ei või ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon töölt vallandada ilma kõrgemalseisva ametiühinguorgani nõusolekuta.

Seltsimeheliku kohtu koosseisu valitule annab eritõendi organ, kellele on pandud seltsimeheliku kohtu juhtimine.

§ 6. Seltsimehelikud kohtud annavad oma tegevusest aru töötajate kollektiivide üldkoosolekutel vähemalt üks kord aastas.

Seltsimeheliku kohtu liikmeid, kes ei õigusta neile osutatud usaldust, võib üldkoosolek ennetähtaegselt ära kutsuda. Ärakutsumise küsimust arutatakse reeglina seltsimeheliku kohtu ärakutsutava liikme juuresolekul.

Seltsimeheliku kohtu liige loetakse ärakutsutuks, kui ärakutsumise poolt hääletas üldkoosolekul viibijate enamus. Seltsimeheliku kohtu liikme vabastab tema kohustustest töölt vallandamise, tervisliku seisundi tõttu kohustuste täitmise võimatuse korral või muul mõjuval põhjusel ametiühinguorgan või vastava kohaliku rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee.

Seltsimeheliku kohtu uute liikmete valimine ärakutsutud või muul põhjusel väljalangenud liikmete asendamiseks toimub käesoleva põhimääruse §-des 2—5 ettenähtud korras.

II. Seltsimehelikes kohtutes arutatavad asjad

§ 7. Seltsimehelike kohtute kompetentsi kuulub järgmiste asjade arutamine:

1) mõjuva põhjuseta töölt puudumine (sealhulgas ebakainena tööl viibimine), tööle hilinemine või enneaegne töölt lahkumine ja muud töödistsipliini rikkumised; kohusetundetu töötamine või tööseisaku tekitamine töötaja lohaka suhtumise tõttu oma kohustustesse;

2) töökaitse- (ohutustehnika, töö-tervishoid) ja tuleohutusnõuete mittetäitmine, välja arvatud juhud, mis toovad kaasa kriminaalvastutuse;

3) seadmete, inventari, tööriistade, materjalide ja muu riigi või ühiskonna vara kaotamine või rikkumine isiku lohaka suhtumise tagajärjel oma kohustustesse, kui see ei too kaasa kriminaalvastutust;

4) riiklikule ettevõttele, asutusele, organisatsioonile, kolhoosile, samuti teisele kooperatiivsele või ühiskondlikule organisatsioonile kuuluvate transpordivahendite, põllumajandustehnika, tööpinkide, tööriistade, tooraine või muu vara omavoliline kasutamine isiklikel eesmärkidel, kui see tegevus ei põhjastanud nimetatud ettevõttele, asutusele või organisatsioonile olulist kahju;

5) alkohoolsete jookide joomine tänaval, hoovides ja trepikodades, staadionidel, haljasaladel ning muudes avalikes kohtades, välja arvatud kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtted, kus alkohoolsete jookide lahtine müük on lubatud, avalikesse kohtadesse joojate olemine, millega solvatakse inimväärikut ja ühiskondlikku moraali; kodupuskari või muude kodusel teel valmistatud kangete alkohoolsete jookide omandamine;

6) riigi või ühiskonna vara pisiriisumine, pisihuligaansus, esmakordselt toimepandud pisispekulatsioon, kodanike isiklikus omanduses olevate väheväärtuslike tarbeesemete vargus, kui süüdlane ja kannatanu on sama kollektiivi liikmed.

Käesolevas punktis loetletud asjad saadetakse seltsimehelikele kohtutele läbivaatamiseks siseasjade ja prokuratuuriorganite ning kohtu poolt, riigi või ühiskonna vara pisiriisumise asjad ka ettevõtte, asutuse, organisatsiooni administratsiooni ja kolhoosi juhatuse poolt, teatades sellest prokurörile. Kui õiguserikkuja töö-, elu- või õppimiskohas seltsimehelikkude kohut ei ole, vaadatakse asi läbi rajooni (linna) rahvakohtus seaduses ettenähtud korras;

7) solvamine, laim, peksmine ja kerge kehavigastuse tekitamine, mis ei põhjastanud terviseriket, kui need teod pandi toime esmakordselt, ropendamine;

8) vanemate, eestkostjate või hooldajate poolt laste kasvatamise kohustuste täitmatajätmine või mittenõuetekohane täitmine, ebaväärikas suhtumine vanematesse; ebaväärikas käitumine perekonnas, ebaväärikas suhtumine naisisikusse;

9) elu- ja mitteeluruumide ning kommunaalseadmete rikkumine, tuleohutuse eeskirjade mittetäitmine;

10) korterites ja ühiselamutes sisekorra eeskirjade rikkumine, majaelanike vaidlused abi- ja teenindusotstarbeliste ruumide kasutamise, kom-

munaalteenuste eest tasumise ja ühiskasutuses olevate ruumide jooksva remondi kulude kandmise üle; vaidlused seoses maatüki kasutamisega;

11) kahe või enama kodaniku ühises omanduses oleva ehitise, samuti neile eraldatud maatüki kasutamise kindlaksmääramine, kolhoosipere vara jagamine ja kolhoosipere varast osa eraldamine, abikaasade vahel vara jagamine, kui vaidlevad pooled on nõus asja arutamiselega seltsimehelikus kohtus;

12) puude ja muu haljastuse rikkumine; esmakordse väikese metsarikkumisega põhjustatud kahju sissenõudmine, kui kahjusumma ei ületa 30 rubla kehtivate kahjutasu arvestamise takside järgi;

13) kodanikevahelised varalised vaidlused, kui vaidlusosalised on nõus asja arutamiselega seltsimehelikus kohtus ja vaidlusalune summa ei ületa 50 rubla;

14) administratiivsed õiguserikkumised, kui organ või ametiisik, kellele on antud õigus määrata administratiivkorras rahatrahvi, peab vajalikuks anda materjalid arutamiseks seltsimehelikule kohtule.

Seltsimehelik kohus võib arutada ka esmakordselt toimepandud kuritegu, mille ühiskonnaohtlikkus ei ole suur, ja siseasjade organ, prokuratuur või kohus vastavalt kehtivale seadusandlusele annab selle asja läbi vaatamiseks seltsimehelikule kohtule.

§ 8. Seltsimehelikul kohtul ei ole õigust arutada asju, mille kohta on olemas kohtuotsus või seltsimeheliku kohtu poolt tema kompetentsi piires tehtud otsus või on määratud distsiplinaar- või administratiivkaristus.

III. Asjade arutamise kord seltsimehelikes kohtutes

§ 9. Asjade arutamine seltsimehelikus kohtus toimub õiguserikkuja töö-, õppimis- või elukoha järgi.

§ 10. Seltsimehelikud kohtud arutavad asju:

1) ametiühingu vabriku-, tehase-, kohalike (tsehhi-) komiteede, avalikku korda kaitsvate vabatahtlike rahvamalevate, rahvakontrolli gruppide ja postide, tänava-, maja-, piirkonna-, kvartalikomiteede ja teiste ühiskondlike organisatsioonide ning kodanike koosolekute ettepanekul;

2) kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede, rajoonide, linnade, alevite ja külade rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvate administratiivkomisjonide ja nõukogude alatiste komisjonide ettepanekul;

3) riigiorganite ning ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhtide ning kolhooside juhatuste, samuti teiste distsiplinaarkaristuse määramise õigust omavate ametiisikute teadete alusel;

4) kohtu, prokuröri, samuti prokuröri nõusolekul uurija või juurdlusorgani poolt esitatud materjalide alusel;

5) kodanike avalduste põhjal;

6) seltsimeheliku kohtu enda initsiatiivil.

§ 11. Seltsimehelik kohus arutab asja kuni 15 päeva jooksul, arvates nende saabumisest. Pisihuligaansuse, pisiriisumise ja pisispekulatsiooni asju arutatakse seltsimehelikus kohtus kuni 10 päeva jooksul, arvates nende saabumisest.

Asja arutamise aja ja koha määrab seltsimeheliku kohtu esimees ja see tehakse kodanikele üldiselt teatavaks.

§ 12. Vajaduse korral peab asja arutamisele seltsimehelikus kohtus eelnema faktide kontrollimine, mida teostavad kohtu liikmed.

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhid, samuti teised ametiisikud ja kodanikud on kohustatud seltsimeheliku kohtu nõudmisel esitama vajalikud andmed ja dokumendid asja kohta.

Kohtu esimees või tema asetäitja tutvustab kohtu alla antavat, kannatanut ja tsiviilõigusliku vaidluse osalisi olemasolevate materjalidega ja kui on alus asja arutamiseks seltsimehelikus kohtus, määrab kindlaks, keda tuleb tunnistajatena kohtuistungile kutsuda, samuti nõuab välja asja arutamiseks vajalikud dokumendid. Kohtu alla antul, kannatanul, samuti kohtus arutatava tsiviilõigusliku vaidluse osalistel on õigus taotleda täiendavate dokumentide väljanõudmist ja tunnistajate väljakutsumist.

Kui asja arutatakse õiguserikkuja elukohajärgses seltsimehelikus kohtus, võetakse vajaduse korral tarvitusele abinõud, mis kindlustavad õiguserikkuja töö- või õppimiskoha kollektiivi esindajate osavõtu seltsimeheliku kohtu istungist.

§ 13. Seltsimeheliku kohtu istungid ja kohtu liikmete poolt asja arutamisega seotud ülesannete täitmine toimuvad väljaspool tööaega.

Asju arutatakse avalikult koosseisus, milles on vähemalt kolm seltsimeheliku kohtu liiget, igal juhul peab aga nende arv olema paaritu.

Kohtu alla antu, kannatanu ja tsiviilõigusliku vaidluse osalised võivad avaldada taanduse seltsimeheliku kohtu eesistuja ja liikmete vastu, kui on olemas asjaolud, mis annavad alust arvata, et seltsimeheliku kohtu eesistuja või liige võib olla isiklikult huvitatud asja arutamise tulemustest.

Taanduse rahuldamise või tagasilükkamise otsustab antud asja arutava seltsimeheleiku kohtu kogu koosseis.

Asja arutamisel seltsimehelikus kohtus kasutavad kohtu alla antu, kannatanu ja tsiviilõigusliku vaidluse osalised võrdseid õigusi.

Asja arutamist alustatakse seltsimeheliku kohtu ühe liikme ettekandega asja sisu kohta, seejärel kuulab seltsimehelik kohus ära kohtu alla antu ja kannatanu seletused, tsiviilõiguslikes vaidlusasjades — vaidlusosalised, ning tunnistajate ütlused. Istungil viibivad võivad arutatava asja kohta küsimusi esitada ja sõna võtta.

Seltsimeheliku kohtu istungil koostatakse protokoll, kuhu märgitakse protokollil järjekorranumber, istungi aeg ja koht, seltsimeheliku kohtu koosseis, kohtu alla antu või vaidlusosaliste perekonna-, ees- ja isanimi, töö- ja elukoht, arutatava küsimuse, seletuste ja sõnavõtude lühike sisu.

Protokollile kirjutavad alla seltsimeheliku kohtu eesistuja ja sekretär.

§ 14. Seltsimeheliku kohtu poolt väljakutsutud kodanike ilmumine on kohustuslik. Kui seltsimeheliku kohtu alla antu, kannatanu või tsiviilõigusliku vaidluse osaline ei ilmu istungile, peab kohus kindlaks tegema mitteilmumise põhjused ja kindlakstehtud asjaoludest olenevalt määrama asja teistkordsele arutamisele, võttes tarvitusele vajalikud ühiskondlikud abinõud väljakutsutud isiku ilmumiseks kohtuistungile. Selle isiku teistkordse mõjuva põhjuseta mitteilmumise korral võib seltsimehelik kohus asja arutada tagaselja.

§ 15. Vajaduse korral eemaldub seltsimehelik kohus otsuse tegemiseks eraldi ruumi. Asja arutamisel ja otsustamisel juhindub seltsimehelik kohus kehtivast seadusandlusest, käesolevast põhimäärusest ja oma ühiskondlikust kohusetundest. Seltsimeheliku kohtu otsus võetakse vastu antud asja arutamisest osavõtvate kohtuliikmete häälteenamusega.

Seltsimeheliku kohtu otsuses märgitakse: seltsimeheliku kohtu nimetus ja koosseis, istungi läbiviimise aeg ja koht, kohtu alla antu ees- ja perekonnanimi, töö- ja elukoht, tööalane iseloomustus, õiguserikkumise lühike kirjeldus või tsiviilõigusliku vaidluse iseloom, üleastumise kahjulikud tagajärjed, asjas kindlakstehtud tõendid, otsuse motiivid ning kohtu poolt määratud ühiskondliku mõjutamise vahend või õigeksmõistmine või tsiviilõigusliku vaidluse arutamise tulemus, samuti otsuse edasikaebamise tähtaeg ja kord.

Seltsimeheliku kohtu otsusele kirjutavad alla asja arutamisest osavõtnud seltsimeheliku kohtu eesistuja ja liikmed.

Otsus kuulutatakse avalikult ja tehakse teatavaks kollektiivile. Kui asja arutas õiguserikkuja elukohajärgne seltsimehelik kohus, võib ta oma otsuse teha teatavaks ka selle isiku töö- või õppimiskoha ühiskondlikule organisatsioonile.

IV. Seltsimehelike kohtute poolt kohaldatavad ühiskondliku mõjutamise vahendid

§ 16. Seltsimehelik kohus võib kohaldada süüdlase suhtes üht järgmistest mõjutamisvahenditest:

- 1) kohustada avalikult vabandama kannatanu või kollektiivi ees;
- 2) teha seltsimehelik hoiatus;
- 3) avaldada ühiskondlik laitus;
- 4) teha ühiskondlik noomitus ühes selle avaldamisega ajakirjanduses või ilma selleta;
- 5) määrata rahatrahvi kuni 10 rubla, kui üleastumine pole seotud töödistsipliini rikkumisega; riigi või ühiskonna vara pisiriisumise eest — kuni 30 rubla, korduva pisiriisumise eest — kuni 50 rubla;
- 6) töödistsipliini rikkumise korral teha ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhile ettepanek kehtivas tööseadusandluses ettenähtud korras süüdlase üleviimiseks vähemtasutavale tööle või madalamale ametikohale;
- 7) teha ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhile ettepanek kehtivas seadusandluses ettenähtud korras vallandada töölt kasvatuslikke funktsioone täitev töötaja või rahaliste või kaubaliste väärtustega vahetult tegelev töötaja, kui seltsimehelik kohus, arvestades selle isiku poolt toimepandud üleastumise iseloomu, ei pea võimalikuks usaldada talle edaspidi seda tööd.

Seltsimehelik kohus võib samaaegselt süüdlase suhtes käesolevas paragrahvis ettenähtud mõjutamisvahendi kohaldamisega seaduses ettenähtud juhtudel teha ettevõtte, asutuse, organisatsiooni administratsioonile ja ametiühingu tehase-, vabriku- või kohalikule komiteele ettepaneku jätta süüdlane osaliselt või täielikult ilma hüvitusest aasta töötulemuste eest, soodustushinnaga puhkekodu- või sanatooriumituusikust, samuti

viia ta elamispinna saamise järjekorras üle kaugemale kohale.

Lisaks käesoleva paragrahvi punktides 1—7 ettenähtud mõjutamisvahendite kohaldamisele võib seltsimehelik kohus kohustada süüdlast hüvitama õigusevastaste tegudega tekitatud kahju kuni 50 rubla suuruses summas, kui seadusandlusega pole määratud muud korda kahju sissenõudmiseks.

Riigi või ühiskonna vara pisiriisumise asjades peab seltsimehelik kohus igal juhul süüdlast kohustama täielikult hüvitama tekitatud materiaalse kahju, määrates selle otsuse täitmise tähtaja; pisispekulatsiooni asjades — tegema otsuse pisispekulatsiooni esemete riigitulusesse üleandmise kohta.

§ 17. Seltsimehelik kohus võib piirduda asja avaliku arutamisega ja mitte rakendada §-s 16 märgitud ühiskondliku mõjutamise vahendit, kui süüdlane puhtsüdamlikult kahetseb oma süüd, vabandab avalikult kollektiivi või kannatanu ees ja vabatahtlikult hüvitab tekitatud kahju.

Kui süüdimõistmiseks puudub alus, mõistab seltsimehelik kohus kohtu alla antu õigeks.

Varaliste või muude tsiviilõiguslike vaidlusasjade läbivaatamisel seltsimehelik kohus kas rahuldab esitatud nõude täielikult või osaliselt või jätab selle rahuldamata.

Kui tsiviilõiguslikus vaidlusasjas pooled jõuavad kokkuleppele või kannatanu lepib kohtu alla antuga solvamise, laimu, peksmise ja kerge kehavigastuse tekitamise asjades, lõpetab seltsimehelik kohus asja menetluse.

Majaelanike vaidluste puhul ruumide kasutamise üle määrab seltsimehelik kohus kindlaks nende kasutamise korra või taastab rikutud õigused nende kasutamiseks; vaidluste puhul kodanike ühises omanduses oleva ehitise, samuti neile eraldatud maatükkide kasutamise üle määrab kindlaks vaidlusaluse objekti kasutamise korra; kolhoosipere vara ja abi-kaasade ühisvara jagamisel eraldab vastava osa natuuras või määrab kindlaks rahalise kompensatsiooni.

Administratiivkomisjoni, kohtu, prokuröri, samuti prokuröri nõusolekul uurija ja juurdlusorgani poolt saadetud materjalide läbivaatamisel on seltsimehelik kohus kohustatud tulemustest teatama nendele organitele 10 päeva jooksul.

Seltsimehelik kohus teatab ühiskondlikele organisatsioonidele ja ametiisikutele tema poolt avastatud põhjustest ja tingimustest, mis soodustasid õigusrikkumise toimepanemist. Pisiriisumiste ja muude õigusrikkumiste toimepanemise põhjuste ja neid soodustavate tingimuste kõrvaldamiseks tarvitusele võetud abinõudest on ametiisikud ja ühiskondlikud organisatsioonid kohustatud teatama seltsimehelikule kohtule kuu aja jooksul.

§ 18. Kui seltsimehelik kohus veendub asja arutamisel õiguserikkuja kriminaal- või administratiivvastutusele võtmise vajaduses, teeb ta otsuse materjalide üleandmise kohta vastavatele organitele.

Kui õiguserikkuja on alkohoolik või narkomaan, püstitab seltsimehelik kohus lisaks ühiskondliku mõjutamise vahendi kohaldamisele tema suhtes ka seaduses ettenähtud korras sundravi kohaldamise küsimuse.

Kui seltsimehelik kohus tuleb varalise või muu tsiviilõigusliku vaidlusalaja arutamisel järeldusele, et ta ei saa seda asja keerukuse tõttu lahendada, annab ta asja üle rajooni (linna) rahvakohtule.

§ 19. Seltsimeheliku kohtu otsuse peale võivad isik, kelle suhtes otsus tehti, kannatanu ja tsiviilõigusliku vaidluse osalised edasi kaevata 7 päeva jooksul, arvates otsuse tegemisest, vastavale ametiühingu vabriku-, tehase-, kohalikele komiteele või kohaliku rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteele. Nimetatud organid, teinud kindlaks, et seltsimeheliku kohtu otsus on vastuolus kehtiva seadusandlusega, käesoleva põhimäärusega või tehjoludega, tühistab otsuse ja saadab materjali samale seltsimehelikule kohtule uueks arutamiseks või lõpetab asja menetluse.

Kaebuse esitamine peatab otsuse täitmise.

§ 20. Seltsimeheliku kohtu otsus tekitatud kahju hüvitamise, rahatrahvi määramise või muu varalise sissenõudmise kohta tuleb täita otsuses näidatud tähtajaks. Seltsimehelik kohus kontrollib oma otsuse täitmist. Kui otsust kindlaksmääratud tähtajaks ei täideta, samuti seltsimeheliku kohtu otsuse täitmiseks pisispekulatsiooni esemete üleandmise kohta riigitulusesse, saadab seltsimeheliku kohtu esimees asja rahvakohtunikule, kes pärast esitatud materjalide ja otsuse seaduslikkuse kontrollimist annab välja täitelehe.

Kui seltsimeheliku kohtu otsus ei ole seaduslik, keeldub rahvakohtunik motiveeritud määrusega täitelehe väljaandmisest, millest teatab seltsimehelikule kohtule ja vastavale ametiühingukomiteele või rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteele seltsimeheliku kohtu otsuse tühistamise küsimuse arutamiseks.

Summad, mis nõutakse sisse trahvitud isikutelt, lähevad seadusega kindlaksmääratud korras riigieelarvesse.

Kui seltsimeheliku kohtu otsust rahatrahvi määramise kohta pole täidetud 3 kuu jooksul, arvates otsuse tegemisest, ei kuulu see enam täitmisele.

Kui seltsimeheliku kohtu poolt määratud tähtajaks ei ole täidetud otsust, mis kohustab kodanikku sooritama toiminguid, mida saab teostada ainult tema ise, arutab seltsimehelik kohus otsuse mittetäitmise küsimust istungil. Tuvastanud, et kodanik ei ole otsust täitnud, võib seltsimehelik kohus kohaldada süüdlase suhtes üht käesoleva põhimääruse § 16 punktides 2, 3 ja 4 ettenähtud ühiskondliku mõjutamise vahendit ning määrata otsuse täitmiseks uue tähtaja. Otsuse täitmiseks määratud tähtaja teistkordse ja järgnevate rikkumiste puhul kodaniku poolt võib seltsimehelik kohus määrata talle rahatrahvi kuni 10 rubla.

§ 21. Seltsimeheliku kohtu otsus hoiatuse, ühiskondliku laituse või ühiskondliku noomituse tegemise kohta kehtib aasta jooksul. Kui isik, kelle suhtes seltsimehelik kohus kohaldas ühiskondliku mõjutamise vahendit, ei pane aasta jooksul toime uut õiguserikkumist või ühiskonnavastast tegu, loetakse ühiskondliku mõjutamise vahendit tema suhtes kustunuks.

Ühiskondliku organisatsiooni, ettevõtte, asutuse, organisatsiooni juhi ja kolhoosi juhatuse taotlusel, seltsimeheliku kohtu alla antu avalduse põhjal või omal algatusel võib seltsimehelik kohus ühiskondliku mõjutamise vahendi kustutada ka enne aastase tähtaja möödumist. Selle kohta vastuvõetud otsus tehakse kollektiivile teatavaks.

V. Seltsimehelike kohtute juhtimine

§ 22. Rajoonide, linnade, linnarajoonide, külade ja alevite territooriumil olevate kõigi seltsimehelike kohtute tegevust juhivad vastavalt rajoonide, linnade, linnarajoonide, külade ja alevite rahvasaadikute nõukogud.

Ettevõtetes, asutustes, organisatsioonides, kõrgemates ja keskeriõppeasutustes juhivad vahetult seltsimehelike kohtute tööd vastavad ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikud (tsehhi-) komiteed.

Kolhoosides, elamu-ekspluatatsioonorganisatsioonide ja majavalitsuste poolt teenindatavates või tänavakomiteede poolt ühendatavates majades, samuti maa-asulates ja alevites juhivad seltsimehelike kohtute tööd vahetult vastavad kohalikud rahvasaadikute nõukogud ja nende täitevkomiteed.

Kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede, ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede abistamiseks seltsimehelike kohtute töö juhtimisel ja kontrollimisel, seltsimehelikele kohtutele metoodilise abi osutamiseks, nende tegevuse koordineerimiseks, õppuste korraldamiseks ja töökogemuste vahetamiseks moodustatakse rajoonide, linnade (rajoonilise jaotusega linnades), linnarajoonide rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede juures seltsimehelike kohtute ühiskondlikud nõukogud.

Kõigi seltsimehelike kohtuid juhtivate ja neid abistavate organite töö koordineerimiseks moodustatakse vabariiklik seltsimehelike kohtute ühiskondlik nõukogu.

Õigusabi seltsimehelikele kohtutele annavad justiitsorganid, prokuratuur ja kohtud.

§ 23. Seltsimehelike kohtute tehnilist teenindamist teostavad vastavalt ettevõtete, asuluste, organisatsioonide, elamu-ekspluatatsioonorganisatsioonide, majavalitsuste administratsioonid, kolhooside juhatused, vastavad rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed.

Seltsimehelikud kohtud esitavad üks kord aastas vastavale rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteele andmed arutatud asjade arvu ja iseloomu ning kohaldatud mõjutamisvahendite kohta.

§ 24. Seltsimehelike kohtute esimehi, esimeeste asetäitjaid, sekretäre ja liikmeid, kes võtavad aktiivselt osa asjade arutamisest ja töötajate kollektiivides tehtavast profülaktilisest tööst, ergutavad rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed ning ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalikud komiteed või nende ettepanekul ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide administratsioonid:

tänu avaldamisega;
aukirjaga autasustamisega;
hinnalise kingituse või rahalise preemiaga;
täiendava tasulise, kuni kolmepäevase puhkuse andmisega;
soodustushinnaga sanatooriumi- või puhkekodutuusiku andmisega.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Seltsimehelike kohtute ühiskondlike nõukogude

põhimäärus

§ 1. Eesti NSV-s moodustatakse rajoonide, linnade (rajoonilise jaotusega linnade) ja linnarajoonide seltsimehelike kohtute ühiskondlikud nõukogud ning vabariiklik seltsimehelike kohtute ühiskondlik nõukogu.

§ 2. Rajooni (linna) seltsimehelike kohtute ühiskondlik nõukogu osutab vastavatele rahvasaadikute nõukogudele ja ametiühingukomiteedele kaasabi seltsimehelike kohtute töö korraldamisel, seltsimehelike kohtute tegevuse juhtimisel ja kontrollimisel ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides, kõrgemates ja keskeriõppeasutustes, kolhoosides, elamuekspluatatsioonorganisatsioonide ja majavalitsuste poolt teenindatavates või tänavakomiteede poolt ühendatavates majades, samuti maa-asulates ja alevites.

Vabariiklik seltsimehelike kohtute ühiskondlik nõukogu koordineerib kõigi seltsimehelike kohtuid juhtivate ja neid abistavate organite tööd.

§ 3. Seltsimehelike kohtute ühiskondlike nõukogude põhiülesanded on:

seltsimehelike kohtute töökorralduse parandamisele kaasaaitamine ja nende tegevuse efektiivsuse tõstmine;

seltsimehelike kohtute töö koordineerimine, nende tegevuses seaduslikkuse ja kodanike õiguste kaitse tagamine;

abi osutamine seltsimehelike kohtute valimiste ja aruandluse läbi viimisel, samuti nende koostöökaks teiste ühiskondlike organisatsioonidega õiguserikkumiste profülaktika alal;

seltsimehelike kohtute esimeeste ja liikmete õiguslaselise väljaõppe korraldamine;

seltsimehelike kohtute töö uurimine, praktika üldistamine ja paremate töökogemuste levitamine.

§ 4. Rajooni (linna) seltsimehelike kohtute ühiskondlik nõukogu asub vastava täitevkomitee juures ning tema koosseisu kinnitab rajooni, linna või linnarajooni rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee kaheks aastaks.

Vabariikliku seltsimehelike kohtute ühiskondliku nõukogu koosseisu kinnitavad Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu oma otsusega viieks aastaks.

§ 5. Ühiskondlikud nõukogud tegutsevad koosseisus: nõukogu esimees, esimehe asetäitja, sekretär ja liikmed. Nõukogu liikmete arv määratakse sõltuvalt töö mahust.

§ 6. Ühiskondlikud nõukogud tegutsevad üldsuse laialdasel osavõtul.

§ 7. Rajooni (linna) seltsimehelike kohtute ühiskondlik nõukogu on vastutav vastava rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee ees ja annab vähemalt kord aastaks talle aru tehtud töö tulemustest.

Vabariiklik seltsimehelike kohtute ühiskondlik nõukogu annab oma tööst vähemalt kord aastas aru Eesti NSV Ministrite Nõukogule ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogule.

§ 8. Seltsimehelike kohtute ühiskondlikud nõukogud juhinduvad oma tegevuses käesolevast põhimäärusest, «Seltsimehelike kohtute põhimäärusest» ja muudest normatiivaktidest.

§ 9. Seltsimehelike kohtute ühiskondlikku nõukogu juhivad tema esimees ja esimehe asetäitja. Ühiskondliku nõukogu asjaajamist korraldab ja dokumente hoiab nõukogu sekretär.

§ 10. Ühiskondlik nõukogu töötab oma istungil kinnitatud plaani alusel.

§ 11. Rajooni (linna) seltsimehelike kohtute ühiskondlik nõukogu:

1) korraldab seltsimehelike kohtute esimeestele ja liikmetele õigus-alaseid õppusi, viib läbi seminare ja nõupidamisi kehtiva seadusandluse kohaldamise, seltsimehelike kohtute töökogemuste vahetamise ja nende osavõtu alal kodanike kommunistlikust kasvatamisest;

2) kontrollib rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee ülesandel regulaarselt seltsimehelike kohtute tööd, tutvub seltsimehelikes kohtutes olevate asjade ja materjalidega, analüüsib andmeid, mida seltsimehelikud kohtud kord aastas esitavad nende poolt arutatud asjade arvu ja iseloomu, samuti kohaldatud mõjutamisvahendite kohta, ning esitab koondandmed rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteele ja vabariiklikule seltsimehelike kohtute ühiskondlikule nõukogule;

3) osutab abi seltsimehelike kohtute valimiste ja aruandluse läbiviimisel;

4) kontrollib rajooni, linna, linnarajooni rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee ülesandel seltsimehelike kohtute otsuste peale esitatud kaebusi ja teeb kontrollimise tulemuste põhjal ettepanekud;

5) kuulab seltsimehelike kohtute esimeeste informatsiooni seltsimehelike kohtute tööst ja annab soovitusi puuduste kõrvaldamiseks ning nende töö parandamiseks;

6) esitab kohaliku rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteele, ametiühingu vabriku-, tehase-, kohalikele komiteele läbivaatamiseks ettepanekuid seltsimehelike kohtute töös ilmnenud puuduste kõrvaldamiseks ja nende tegevuse edasiseks täiustamiseks, samuti seltsimehelike kohtute otsuste tühistamiseks, mis on vastuolus tehioludega või kehtiva seadusandlusega;

7) teeb kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteedele, ametiühingu vabriku-, tehase-, kohalikele komiteedele ettepanekuid seltsimehelike kohtute esimeeste ja liikmete ergutamiseks aktiivse töö eest;

8) rakendab abinõusid seltsimehelike kohtute töö valgustamiseks ajakirjanduses, raadios, televisioonis ja muudes informatsioonivahendeis.

§ 12. Vabariiklik seltsimehelike kohtute ühiskondlik nõukogu:

1) koordineerib kõigi seltsimehelikke kohtuid juhtivate ja neid abistavate organite tööd;

2) viib läbi rajoonide (linnade) seltsimehelike kohtute ühiskondlike nõukogude esimeestega nõupidamisi töökogemuste vahetamiseks, annab neile soovitusi nende töö planeerimiseks ja korraldamiseks, informeerib neid valitsuse ja direktiivorganite otsustest seltsimehelike kohtute tööd puudutavates küsimustes;

3) aitab rajoonide (linnade) seltsimehelike kohtute ühiskondlikel nõukogudel korraldada seltsimehelike kohtute esimeestele ja liikmetele konsultatsioone ja seminare; koostab ühtsed õppeprogrammid seminaride ja õppuste läbiviimiseks;

4) kontrollib rajoonide (linnade) seltsimehelike kohtute ühiskondlike nõukogude tööd, annab neile konsultatsioone ja soovitusi;

5) üldistab ja levitab rajoonide (linnade) seltsimehelike kohtute ühiskondlike nõukogude töökogemusi;

6) esitab ergutamiseks parimaid seltsimehelike kohtute ja rajoonide (linnade) seltsimehelike kohtute ühiskondlike nõukogude liikmeid;

7) kehtestab ühtse seltsimehelike kohtute poolt läbivaadatavate asjade arvestuse, teeb kokkuvõtteid nende töö kohta.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Lisa

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 24. veebruari 1978. a. seadluse «Seltsimehelike kohtute põhimääruse» ja «Seltsimehelike kohtute ühiskondlike nõukogude põhimääruse» kinnitamise kohta» juurde

Täielikult või osaliselt kehtivuse kaotanud Eesti NSV seadusandlike aktide loetelu

1. Eesti NSV 26. detsembri 1961. a. seadus «Seltsimehelike kohtute põhimääruse» kinnitamise kohta» (ENSV Ülemnõukogu Teataja 1961, nr. 52, art. 182).

2. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 29. veebruari 1964. a. seadlus «Seltsimehelike kohtute põhimääruse» täiendamise ja muutmise kohta» (ENSV Ülemnõukogu Teataja 1964, nr. 10, art. 54).

3. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 26. juuni 1965. a. seadluse «Materiaalse vastutuse tugevdamise kohta riigi või ühiskonna vara riisumise eest» (ENSV Ülemnõukogu Teataja 1965, nr. 26, art. 88) § 1.

Sama seadluse §-st 3 jätta välja sõnad «ja seltsimehelikes kohtutes».

4. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 25. oktoobri 1968. a. seadlus «Seltsimehelike kohtute põhimääruse» paragrahvi 19 täiendamise kohta» (ENSV Teataja 1968, nr. 46, art. 340).

5. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 24. septembri 1971. a. seadluse ««Seltsimehelike kohtute põhimääruse» ja «Alaealiste asjade komisjonide põhimääruse» muutmise ning täiendamise kohta» (ENSV Teataja 1971, nr. 38, art. 411) § 1.

6. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 26. detsembri 1972. a. seadluse «Eesti NSV seadusandlike aktide muutmise ja kehtivuse kaotanuks tunnistamise kohta» (ENSV Teataja 1972, nr. 52, art. 566) § 1.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

OLEMNÕUKOGU JA VALITSUSE
TEATAJA

29. märts 1978

Nr. 9 (638)

13. aastakäik

SISUKORD

INDEKS 78280

Väljaandja: Eesti NSV Ministrite Nõukogu Asjadevalitsus.

Trükkida antud 17. III 1978. Trükipoognaid 1. Arvestuspoognaid 1,2. Tellimuse nr. 225.

ENSV MN, Asjadevalitsuse Trükikoda, Tallinn.

2695

1. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

1. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

1. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

1. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

1. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

1. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

1. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

1. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

1. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

1. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

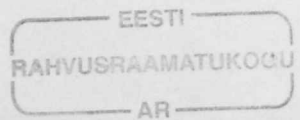
2. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 29. veebruaril 1964. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

3. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 26. juuni 1965. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

4. Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi 27. septembri 1971. a. sead-
lusega kehtestatud "Eesti NSV Ülemnõukogu Presidiumi ja selle
alaseaduste kohta" artikli 10 lõike 1 alusel on määratud, et

RAHUSRAAMATUKOGU

78 - 408a

7.4.78.

